

محمد فیروزی / خاندان فیروزی

از تسبیح فروشی در خیابان امام رضا (ع) تا کار آفرینی

قدیم ها بیشتر رسم بوده که پسرها پا جای پای پدرها بگذارند و این است که در بیشتر خاندان های قدیمی پیشه ای نسل به نسل ادامه یافته است. خانواده فیروزی هم داستان پیوند پیشه خانوادگیشان با تسبیح همینطوری آغاز شده است. پشت در پشت تسبیح ساز و تسبیح فروش بوده اند؛ نسبشان به حاج میرزای تسبیح فروش مشهدی می رسد. حاج جعفر تنها پسر حاج میرزای تسبیح ساز است که کسب و پیشه خانوادگی را ادامه می دهد، تا امروز که ۷ پسر او نیز کار و تجارتش را به یک برند در کشور و حتی در جهان تبدیل کرده اند

محمد فیروزی کوچک ترین پسر حاج جعفر (نوه پسر حاج میرزای تسبیح فروش) است. حالا همه او را به عنوان یک کارآفرین می شناسند که به طور مستقیم و غیر مستقیم برای تعداد بسیاری شغل ایجاد کرده است. او مثل پدرانش هم تسبیح می سازد و هم تسبیح توزیع کرده و می فروشد و تمام آنچه که باید از این سوغات معروف مشهد لازم است را می داند و می گویند که حالا او بزرگترین تولید کننده و فروشنده تسبیح در کشور است.

به گفته محمد فیروزی در روزگار قدیم حاج میرزا دانه های تسبیح را از تاجرانی که از راه ابریشم به مشهد می آمدند می خرید و در طبق های چوبی به خانه می آورد و اهل و عیالش در خانه این دانه ها را به نخ می کشیدند. او درباره در مصاحبه ای گفته است: «نه اینکه این کار نان و آب خوبی داشته باشد؛ بلکه برای اعتقادات خاصی است که به تسبیح داریم. در روزگار قدیم حاج میرزا دانه های تسبیح را از تاجرانی که از راه ابریشم به مشهد می آمدند می خرید و در طبق های چوبی به خانه می آورد و اهل و عیالش در

خانه این دانه‌ها را به نخ می‌کشیدند و حاج میرزا در بازار می‌فروخت. کسب و کارش خوب بود و پولش خیلی برکت داشت.»

می‌شود گفت نه تنها ژن تسبیح فروشی که راز و رمز برکت کسب و کار را هم محمد از پدرانش به ارث برده است و مثل آنها برکت کار را در رضایت مشتری می‌داند و معتقد است این رضایت با تولید خوب و با کیفیت به دست می‌آید. حاج میرزا تسبیح تربت که به آن تسبیح گلی هم می‌گفتند، تولید می‌کرد و بیشتر کارهایش همین تربت دست‌ساز بود. بعد از فوت حاج میرزا، پسرش حاج جعفر راه پدر را ادامه می‌دهد و البته کسب و کار حاج میرزا را از یک حجره کوچک زیر ساعت حضرت، به یک کارگاه بزرگ تبدیل می‌کند. محمد فیروزی، در این باره می‌گوید: بعد از فوت حاج میرزا، پدرم برخلاف پدرش دانه‌های تسبیح را از قم می‌خرید و در کارگاه کوچکش آن‌ها را به نخ می‌کشید. ۱۵ سال به همین منوال گذشت تا اینکه در سال ۱۳۷۰ حاج جعفر تصمیم می‌گیرد خودش وارد گود شود و یک دستگاه قالب‌گیری دانه‌های تسبیح خریداری می‌کند. با لطف خدا یک دستگاه اکنون به چندین دستگاه تبدیل شده است و حالا با خرید دستگاه‌های پیشرفته به جای دانه‌های پلاستیکی معمولی دانه‌های اعلا در کارگاه بزرگی که داخل شهرک صنعتی است، تولید می‌کنند.

کارگاه تسبیح‌سازی فیروزی که به همراه برادرانش و زیر نظر حاج جعفر اداره می‌شود، در شهرک صنعتی قرار دارد. در این کارگاه که قدمتی بیست و هشت ساله دارد، دانه‌های تسبیح با دستگاه تولید می‌شود که بعد از نخ‌شدن دانه‌ها در خانه‌ها، به مغازه‌ای در نزدیکی حرم مطهر می‌رود و به فروش می‌رسد. مواد اولیه تولید دانه‌های تسبیح از کشورهایی، چون چین خریداری می‌شود و به مشهد می‌آید.

این مواد در کارگاه درون قالبها ریخته می‌شود و بعد از قرار گرفتن در دستگاه به شکل دانه‌های تسبیح در می‌آید. این دانه‌ها در کارگاه کنترل می‌شود و بعد از تست‌های مختلف به لحاظ کیفیت، بارگیری می‌شود و به کارگاه دیگری در خیابان کامیاب آورده می‌شود. این دانه‌ها در این کارگاه به افرادی که داوطلبانه اعلام آمادگی کنند داده می‌شود تا در مدت معینی به نخ کشیده شوند و دوباره به کارگاه تحویل داده شوند، تا بعد از تست‌های نهایی به مغازه برود و در ویتترین قرار بگیرد. برخی از دانه‌های تسبیح هم از خارج کشور وارد می‌شوند.

نخ کشیدن تسبیح کاری از دل است. نخ کردن دانه‌ها درآمد و شغل محسوب نمی‌شود. به قول فیروزی نوعی سرگرمی است تا یک منبع درآمد باشد. آن‌طور که حاج جعفر و پسرانش می‌گویند: برای نخ کشیدن دانه‌های تسبیح بیشتر خانم‌ها داوطلب هستند. خیلی از خانم‌هایی که برای این کار داوطلب می‌شوند برای سرگرمی این کار را انجام می‌دهند. این کار درآمدی ندارد و یک منبع درآمد محسوب نمی‌شود. کارگاهی در خصوص این کار دایر است که خانم‌هایی به عنوان کارگر در آن فعال هستند اما به جز این به گفته آقای فیروزی خیلی وقت‌ها خانم‌هایی هم به آن‌ها مراجعه می‌کنند که نذر کرده‌اند و می‌خواهند دانه‌ها را به نخ بکشند. به هر روی این کار یک کار دلی است و منبع درآمد خانواده محسوب نمی‌شود. تجارت خاندان فیروزی تنها به مشهد و شهرهای ایران ختم نمی‌شود. آن‌ها با کشورهای زیادی دادوستد دارند و بیشتر تسبیح‌هایشان را به کشورهای همسایه از جمله عراق و کشورهای حاشیه خلیج فارس و همسایه‌های غربی و شرقی صادر می‌کنند.

منبع:

شهرآرا

مقاله : خاندان «فیروزی» نخ تسبیح بازار سوغات مشهد هستند، نویسنده المیرا
منشادی

<https://mashhadchehreh.shahraranews.ir/0000VQ>

